

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“   ”   _ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»

(шифр та найменування спеціальності)

на тему: «Облік, контроль та аналіз виробничих запасів на прикладі ТОВ

«СНЕММІХ»

(назва теми)

Виконавець:

студентка обліково-економічного факультету

Сіліян Є.О.

(прізвище, ім'я, по батькові)   /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Гайдаєнко Ольга Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)   /підпис/

ОДЕСА – 2018

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ.....	5
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка запасів.....	5
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку запасів.....	6
1.3. Дискусійні питання щодо методу оцінки запасів	2
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗАПАСІВ ТОВ «СНЕММІХ»	9
2.1. Економічна характеристика підприємства	29
2.2. Оцінка діючої системи обліку запасів підприємства.....	39
2.3. Контроль запасів на підприємстві.....	46
РОЗДІЛ 3. МОЖЛИВІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ	49
3.1. Аналіз ефективності використання запасів на підприємстві	49
3.2. Резерви підвищення ефективності і використання запасів.....	2
3.3. Шляхи удосконалення системи обліку та контролю за станом запасів	63
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	8
ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

Актуальність теми проведеного дослідження полягає в тому, що ефективне використання виробничих запасів призведе до зменшення витрат, собівартості продукції, підвищення рентабельності, покращання матеріального та фінансового становища підприємства.

У сучасних умовах господарювання, коли змінюються принципи та методи управління підприємством, система функціонування підприємств супроводжується кругообігом ресурсів, значне місце в яких займають запаси.

Основною метою придбання й утримання виробничих запасів є задоволення потреби для процесу виробництва. Тому, у ході трансформації ринкових перетворень виникає потреба досконалого вивчення та впровадження наукового досвіду провідних науковців та практиків з питань визначення та обліку запасів. У зв'язку з цим, у своїх дослідженнях, багато авторів визначають дискусійний характер термінів, групування та єдиного підходу використання й відображення в обліку виробничих запасів

Метою роботи є обґрунтування теоретичних, методичних і практичних питань організації обліку запасів, а також розробка шляхів їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети було вирішено наступні завдання:

- розглянути економічний зміст та класифікацію запасів;
- визначити нормативно правове регулювання обліку запасів;
- проаналізувати дискусійні питання щодо методу оцінки запасів;
- здійснити економічну характеристику підприємства;
- провести оцінку діючої системи обліку запасів підприємства;
- здійснити контроль запасів на підприємстві;
- розглянути шляхи вдосконалення обліку та документального оформлення запасів на підприємстві;
- проаналізувати ефективність використання запасів на підприємстві;

- визначити резерви підвищення ефективності використання запасів; розглянути удосконалення системи контролю за станом запасів.

Об’єктом дослідження є процес організації обліку, контролю та аналізу запасів ТОВ «СHEMMIX» .

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку, контролю та аналізу запасів підприємства.

Під час дослідження використовувались діалектичні методи, синтез і аналіз, індуктивний і дедуктивний методи. Поряд із загальнонауковими методами нами були використані і специфічні методи: хронологічного і систематичного спостереження, метод вимірювання господарських засобів і процесів, метод реєстрації та класифікації даних з метою їх систематизації; узагальнення інформації з метою складання фінансової звітності.

Методами дослідження. Методологічною основою дослідження є системний підхід до розкриття економічної сутності запасів. У процесі написання дипломної роботи використовувалися:

- аналіз (для проведення досліджень головних сутнісних характеристик предмета дослідження та особливостей його функціонування на підприємствах з виготовлення хімічної продукції);
- синтез (для певних узагальнень);
- порівняння (переважно для оцінки поточних параметрів діяльності об’єкта дослідження).

Водночас були використані такі спеціальні методи дослідження, як відносні величини структури, факторний аналіз з використання прийому ланцюгових підстановок. Вибіркові спостереження застосовувалися при вивченні первинної документації, а також звітності досліджуваного підприємства).

Інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавчі акти України, наукові публікації та періодичні і монографічні видання щодо обліку, аудиту та аналізу запасів будівельних підприємств. Також фінансово і статистична звітність базового підприємства.

ВИСНОВКИ

Отже, за результатами дослідження можна сформулювати такі висновки:

- запаси – це складові предметів праці, які беруть участь у виготовленні продукції, але безпосередньо ще не задіяні у виробничому процесі, споживаються протягом операційного циклу і всю свою вартість переносять на вартість кінцевого продукту;
- вибір відповідного методу оцінки вибуття запасів сприяє оптимізації діяльності та забезпечує покращення фінансового стану підприємства;
- аудит запасів розкриває інформацію щодо залишків, надходження, вибуття та інвентаризації виробничих запасів в усіх суттєвих аспектах нормативних документів, які регламентують порядок її підготовки й подання користувачам;
- ТОВ «СНЕММІХ» є фінансово стійким, ліквідним та платоспроможним, отриманий прибуток забезпечує самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх джерел, водночас, рентабельність підприємства за аналізований період має тенденцію до зниження;
- організація первинного, синтетичного та аналітичного обліку виробничих запасів відповідає вимогам чинного законодавства;
- організація проведення інвентаризації на підприємстві здійснюється у встановлені строки, виявлені надлишки оприбутковуються, а нестачі списуються на витрати або на винних осіб;

- запропоновано застосовувати на підприємстві удосконалену форму лімітно-забірної картки, яка є досить зручною для використання та підвищить швидкість документообігу на підприємстві;
- доцільно впровадити внутрішній аудит виробничих запасів, що дасть змогу здійснювати постійний контроль над рухом виробничих запасів.
- для підвищення ефективності контролю за формуванням та використанням запасів доцільно впровадити систему контролінгу. На першій стадії введення системи контролінгу запасів на підприємстві було б доцільним не передбачати окремої посади контролера. Контролінг може існувати просто як функція всередині компанії і здійснюватись бухгалтером;
- в подальшому рекомендується взяти на роботу одного контролера. В ідеалі, суб'єктами контролінгу мають бути представлені професійна команда аналітиків, що володіють фінансовими інструментами і здатні надавати необхідну інформацію в короткі терміни і в потрібному вигляді. Але процес залучення висококваліфікованих фахівців та і саме впровадження контролінгу є достатньо витратним. З огляду на це доцільно обмежитись введенням однієї посади контролера на підприємстві ТОВ «CHEMMIX».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко О. Г. Документальне оформлення операцій з виробництва хлібобулочної продукції з застосуванням нормативного методу [Електронний ресурс] / О. Г. Андрієнко // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2011. – № 22. – С. 45 – 47. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2009_22_2/articles/Finansi/22_Andrienko.pdf. – 27.01.2012. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
2. Білуха М.Т. Аудит: Учебник. – К.: Знання, 2003. – 769 с.
3. Бондаренко Н.О., Понікаров В.Д., Попова С.М. Аудит суб'єктів підприємницької діяльності: Навч. Посіб. – К.: Центр навч. Літератури, 2004.– 300 с.
4. Бабіна Н.О. Глобалізаційні трансформації та економічна безпека / Н.О. Бабіна // Ефективна економіка. – 2013. – № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_6_65.
5. Багрій К. Л. Удосконалення системного аналізу матеріальних запасів у системі управління суб'єктом господарювання / К. Л. Багрій // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту: Економічні науки. – 2011. – Вип. 3. – С. 351-355.
6. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку [Текст] : навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець // Міністерство освіти і науки України. – Житомир : ПП «Рута», 2002. – 592 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. – Житомир: ПП “Рута”, 2002. – 672 с.
8. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Бутинця Ф.Ф. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2008. – 726 с.
9. Виробничі запаси [Текст] : Бухгалтерський та податковий облік. Збірник систематизованого законодавства. – 2010. – № 12. – С. 23.

10. Гордієнко Н. І. Аудит, методика і організація [Текст] : навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова. – Харків : ХНАМГ. – 2007. – 452 с.
11. Гурочкіна В. Облікова політика в контексті інтеграційних процесів / В.Гурочкіна // Інтернет конференція. Науковий клуб «SOPHUS», 17–18 квітня 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sophus.at.ua/publ/2014_04_17_18_kampodilsk/sekcija_1_2014_04_17_18/obli_kova_politika_v_konteksti_integracijnikh_procesiv/51-1-0-876.
12. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. - К.: Знання, 2004. – 402 с.
13. Давидов Г.М. Аудит: Підручник. – К.: Знання, 2004. – 511 с.
14. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>.
15. Дроботя Я. А. Стратегічне управління запасами зерна / Я. А. Дроботя // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2011. – Вип. 112. – С. 243-247.
16. Єфіменко Т.І. Облікове забезпечення інформаційного моделювання підприємства / Т.І. Єфіменко // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва / Серія : Економічні науки. – 2014. – № 3. – С. 133–140 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2014_3_18.
17. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV: Електронний ресурс. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?
18. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
19. Золотарьова, А. М. Напрями підвищення ефективності управління виробничими запасами на вітчизняних підприємствах [Електронний ресурс] /

А. М. Золотарьова // Управління розвитком. – 2012. – № 5. – С.126. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2012_5/u1205zol.pdf. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

20. Іванченко Н. О. Аналіз сучасних систем та методів ефективного управління матеріальними ресурсами / Н. О. Іванченко, С. Л. Кучер, С. В. Кудрява // Проблеми системного підходу в економіці, 2015. – № 51 – С. 55-59.

21. Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

22. Кравець М.О. Сучасні проблеми та напрямки вдосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві / М.О. Кравець, І.В. Олініченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://confcontact.com/2013_04_04_zhv/14_Kravec.htm.

23. Крикавський Є.В. Логістичне управління: [підручник] / Є.В. Крикавський – Львів: Національний університет —Львівська політехніка, 2005. – 684 с.

24. Крутова А.С. Принципи організації інформаційних систем / А.С. Крутова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – № 1 (45). – 2011. – С. 104–109.

25. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: Навч. посіб. – 2-е вид. – К.: Каравелла, 2005. – 560 с.

26. Лаговська О.А. Організаційні комунікації в системі управління: обліковий контекст / О.А. Лаговська // Міжнародний збірник наукових праць. – Вип. 3 (21). – С. 222–232 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/ptmbo/2011_3_1/25.pdf.

27. Леонова Ю.О. Запаси підприємства як об'єкт обліку: сучасний стан та напрями вдосконалення / Ю.О. Леонова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – № 2. – С. 1255–1258 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : <http://global-national.in.ua/vipusk-1-2014/299-leonova-yu-o-zapasi-pidpriemstva-yak-ob-ekt-obliku-suchasnij-stan-ta-napryami-vdoskonalennya>.

28. Лукинский В.В. Актуальные проблемы формирования теории управления запасами: [монография] / В.В. Лукинский – СПб.: СПбГИЭУ, 2008. – 213с.

29. Лучик Г.М. Облікова політика як інструмент формування обліково-аналітичної інформації в управлінні / Г.М. Лучик // Ефективна економіка. – 2015. – № 12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4664>.

30. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене від 07.02.2013 р. № 73 із наступними змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

31. Образцова К. В. Системи та моделі управління запасами підприємства / К. В. Образцова, А. В. Шульга // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. – 2012. – Вип. 3. – С. 70-73.

32. Огієнко С.О. Логістика: [конспект лекцій у схемах і таблицях] / С.О. Огієнко, І.П. Дзьобко. – Харків.: Вид.ХНЕУ, 2009. – 96с.

33. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / [затверджений Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-V]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

35. Про затвердження типових форм первинного обліку затверджено Державним Комітетом Статистики України № 263 від 27.07.98. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

36. Пацкун Т. Інформаційні технології в управлінні комунікаціями на підприємстві / Т.Пацун // Львівський торговельно-економічний університет

[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://kerivnyk.info/2012/04/patskun.html>.

37. Пашніна А.О. Облікова політика підприємства як основна складова облікового процесу / А.О. Пашніна // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу / Серія : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2015. – Вип. 1. – С. 341–350 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2015_1_24.

38. Перебийніс В. І. Логістичне управління запасами на підприємствах: монографія / В. І. Перебийніс, Я. А. Дроботя. – Полтава: ПУЕТ, 2012. – С. 255.

10. П(С)БО 9 «Запаси» затверджене від 20.10.2000 № 246 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

39. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація. - К.: Знання, 2003. – 260 с.

40. Пирожок О.С. Роль облікової політики на підприємстві та вимоги до неї / О.С. Пирожок, В.В. Войчишина // Наука й економіка. – 2016. – Вип. 1. – С. 28–32 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2016_1_7.

41. Піть А.Ю. Інформаційні складові облікової політики підприємства / А.Ю. Піть // Sworld. – 17-29 березня, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/konfer38/423.pdf>.

42. План рахунків бухгалтерського обліку від 30.11.99 № 291 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtki.com.ua>

43. Правдюк Н.Л. Формування облікової інформації для управління / Н.Л. Правдюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/2_KAND_2008/Economics/26168.doc.htm.

44. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg> – Законодавство України.

45. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства Фінансів України від 31 грудня 1999р. №318. – Режим доступу: [http:// zakon.rada. gov.ua.](http://zakon.rada.gov.ua) – Законодавство України.

46. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : наказ МФУ від 20 жовтня 1999 року № 246 – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> – Законодавство України.

47. Про інвентаризацію основних засобів, нематеріальних цінностей, грошових коштів, документів та розрахунків : Інструкція затверджена наказом Міністерства фінансів від 11.08.94 р. № 69, із змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0202-94>. – Законодавство України .

48. Таньков К.М. Виробнича логістика: [навчальний посібник] / К.М. Таньков, О.М. Тридід, Т.О., Колодизєва – [2-ге вид. переробл.]. – Х.: ВД —ІНЖЕК, 2006. – 352с.

49. Тимошук О. О. Основи аудиту: Підручник [Текст] / О. О. Тимошук, В. П. Шило. – Л: «Новий світ – 2000», 2005 – 5004 с.

50. Ткаченко В. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України [Електронний ресурс] : / В. М. Ткаченко // Інвентаризація виробничих запасів. Облік результатів. Інвентаризація. – Режим доступу: <http://www.library4u.org-ua/book/6/241.html>.

51. Федак Л. М. Запаси підприємства: сутність та класифікація / Л. М. Федак // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2012. – № 1 Л. – С. 157-162 (с. 158).

52. Хаврук В. О. Аналіз систем управління запасами / В. О. Хаврук // Вісник Національного транспортного університету. – 2012. – № 26(2). – С. 313-324 (С. 315-316).

53. Чабанюк О.А. Організація документообігу як засіб удосконалення обліку наявності та руху виробничих запасів / О.А. Чабанюк // Фінанси, облік і аудит. – 2011. – Вип. 18. – С. 386–391 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_18_50.

54. Шкарабан С. І. Економічний аналіз: збірник наукових праць [Електронний ресурс] / С. І. Шкарабан / Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Режим доступу: http://econa.at.ua/Vypusk_9/EA_2.